

НАСЕЛЕНИЕ И ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ В ОБЛАСТ ХАСКОВО ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Динамиката в развитието на демографските процеси и измененията в структурите на населението през последните десетилетия оказват силно влияние върху основните системи на обществото: икономическата, образователната, здравно-осигурителната и системата за социална защита.

Брой и структури на населението

Към 31 декември 2020 г. населението на област Хасково е 223 625 души, и в сравнение с 2019 г. намалява с 1 692 души, или с 0.8%. Мъжете в областта са 109 127 (48.8%), а жените - 114 498 (51.2%), или на 1 000 мъже в областта се падат 1 049 жени.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2020 г. в област Хасково е 129 527 души, което е 57.9% от населението на областта, като мъжете са 69 110, а жените - 60 417. Броят на трудоспособното население в областта през 2020 г. намалява с 1 034 души, или с 0.8% спрямо предходната година.

Населението в над трудоспособна възраст е 59 498 души, което представлява 26.6% от общото население в областта.

1. Население под, във и над трудоспособна възраст в област Хасково

(Брой)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Под трудоспособна възраст	35 090	35 438	35 256	35 566	35 304	34 853	34 600
В трудоспособна възраст	141 871	140 267	137 826	135 551	132 908	130 561	129 527
Над трудоспособна възраст	60 703	60 678	60 333	60 159	59 929	59 903	59 498

Средната възраст на населението в областта в края на 2020 г. е 45.0 години, при средна възраст за страната 44.0 години. При мъжете средната възраст е 43.2, а при жените - 46.8 години.

Териториално разпределение на населението

В края на 2020 г. в област Хасково населените места са 261 - 10 са градове, а 251 - села. Към 31.12.2020 г. 71.9% от населението на областта живее в градовете, а 28.1% - в селата.

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси - раждаемост, смъртност и миграция.

Раждаемост

През 2020 г. в област Хасково са регистрирани 1 690 родени деца, като от тях 1 670, или 98.8% са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените е със 155 деца по-малко.

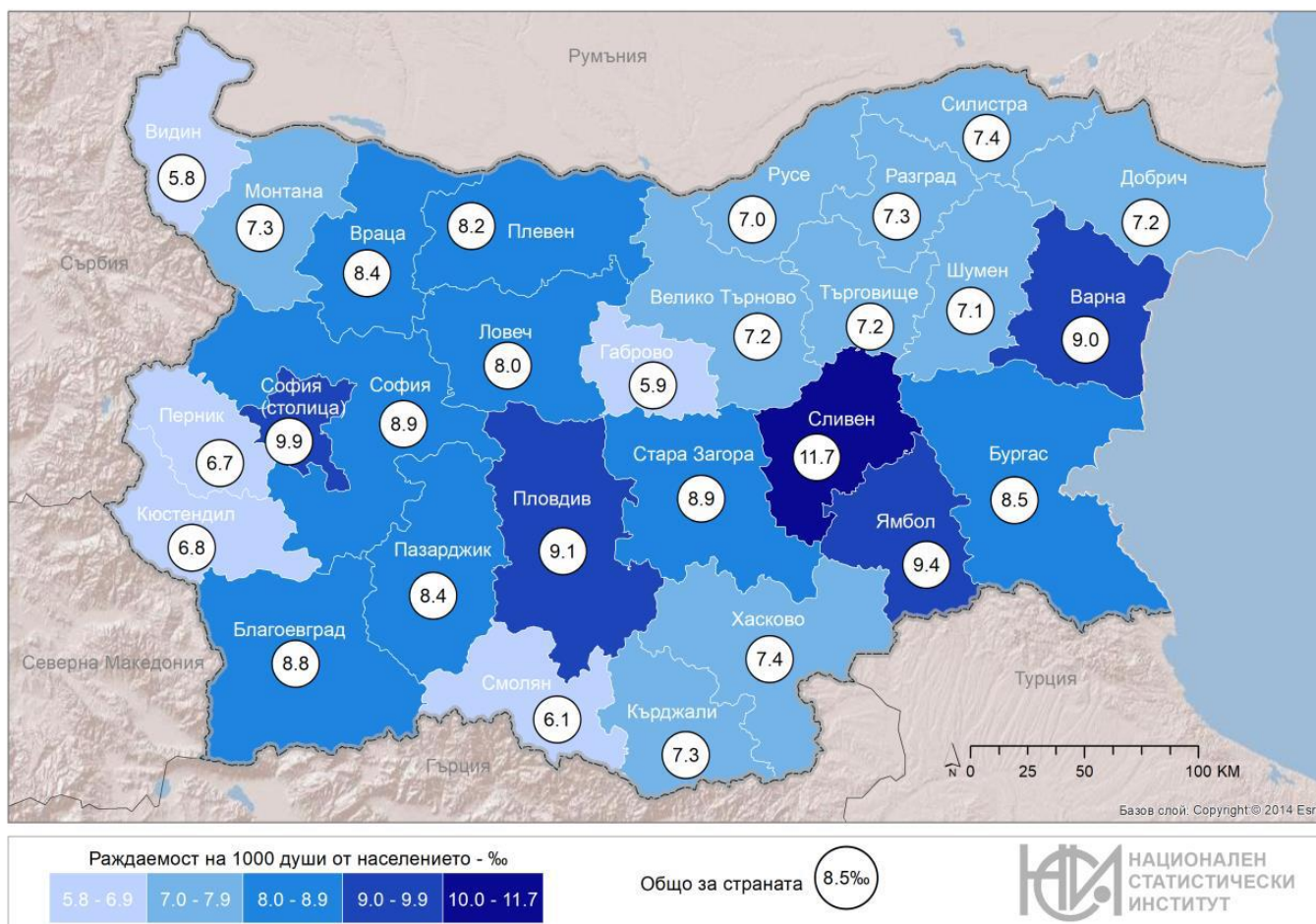
От всички живородени през 2020 г. 857 са момчета, а 813 момичета, или на 1000 момчета се падат 949 момичета.

В градовете живородените са 1 188, а в селата - 482.

Коефициентът на обща раждаемост¹ за областта през 2020 е 7.4 ‰, при средно за страната 8.5‰.

В регионален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен - 11.7‰, и София (столица) - 9.9‰. В деветнадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Видин - 5.8‰, и Габрово - 5.9‰.

Фиг. 1. Коефициент на раждаемост по области през 2020 година

¹ Брой живородени деца на 1 000 души от средногодишния брой на населението през годината

През 2020 г. броят на живородените извънбрачни деца в областта е 1 094, или 65.5% от всички живородени. Високият процент на извънбрачна раждаемост може да се обясни със значителното нарастване на броя на съжителствата сред младите хора, без те да са оформени в юридически брак.

Най-висок е относителният дял на извънбрачните раждания в областите Ловеч (77.2%) и Враца (76.8%). Този дял е над 50.0% във всички области на страната с изключение на Благоевград (48.0%), Разград (43.8%) и Кърджали (39.3%).

Тоталният коефициент на плодовитост (среден брой живородени деца от една жена) е един от основните показатели, характеризиращи плодовитостта на жените. За областта през 2020 г. този показател е 1.59, при средно за страната 1.56.

Средната възраст на майката при раждане на първото дете в област Хасково е 27.5 години, колкото е и средното за страната. В регионален аспект средната възраст при раждане на първо дете варира от 30.3 години за област София (столица) до 22.5 години за област Сливен.

Смъртност

Броят на умрелите лица през 2020 г. е 4 420. Спрямо предходната година броят на умрелите нараства с 633, или с 16.7%.

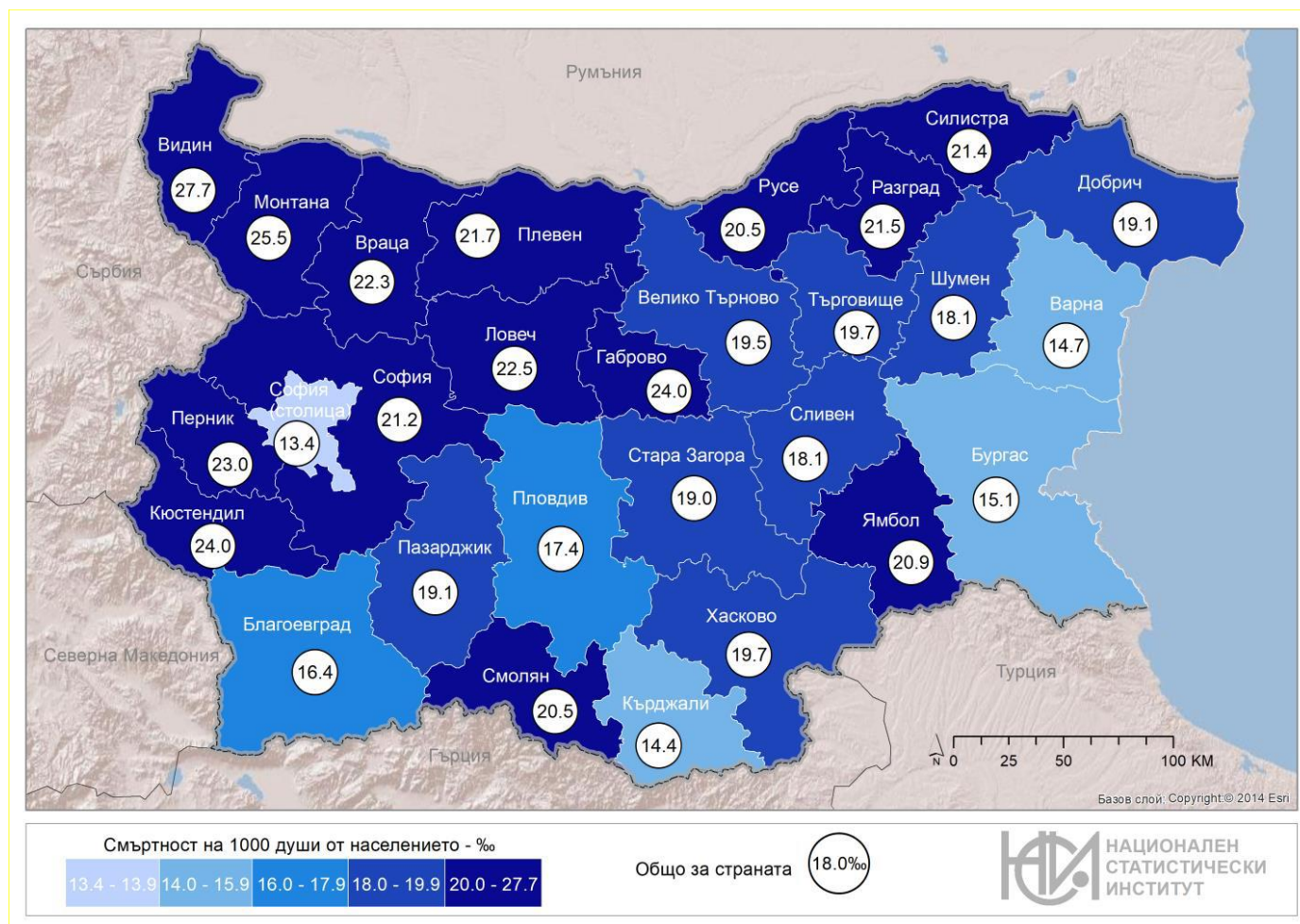
Коефициентът на обща смъртност² в областта е 19.7‰, при средно за страната 18.0‰.

Смъртността сред мъжете (21.4‰) продължава да бъде по-висока в сравнение със смъртността сред жените (18.1‰). През 2020 г. на 1 000 жени умират 1 125 мъже. Продължават и силно изразените различия в смъртността сред градското и селското население. Коефициентът на смъртност е по-висок в селата (27.4‰) отколкото в градовете (16.7‰).

През 2020 г. стойността на показателя за обща смъртност по области е в границите от 13.4‰ до 27.7‰. С най-висока смъртност в страната са областите Видин - 27.7‰, Монтана - 25.5‰, Кюстендил и Габрово - по 24.0‰. В шест области смъртността е по-ниска от общата за страната, като най-ниска е в София (столица) - 13.4‰.

² Брой умрели лица на 1 000 души от средногодишния брой на населението

Фиг. 2. Коэффициент на смъртност по области през 2020 година

През 2020 г. в областта са починали 14 деца на възраст до една година, а коефициентът на детска смъртност³ е 8.4‰ при средно за страната 5.1‰.

³Брой умрели деца на възраст под 1 година на 1 000 живородени.

Бракове и разводи

През 2020 г. в област Хасково са регистрирани 609 юридически брака - с 269 по-малко спрямо предходната година. 69.3% от регистрираните бракове са сред населението в градовете. Средната възраст при сключване на първи брак за мъжете и жените е съответно 32.3 и 28.7 години. Спрямо предходната година средната възраст нараства с 0.3 години за мъжете, а намалява с 0.3 години за жените.

Броят на разводите през 2020 г. е 259, при 358 през 2019 година. От всички прекратени бракове 76.4% се отнасят за населението в градовете.

Вътрешна миграция

През 2020 г. в преселванията между населените места в страната са участвали 197 242 лица. От всички, които са променили своето обичайно местоживеење вътре в страната, 49.2% са мъже и 50.8% - жени.

По отношение на възрастовата структура с най-голям относителен дял сред преселващите се са лицата във възрастовата група 40 - 59 години (29.6%), следвани от лицата на възраст 20 - 39 години - 28.1%.

Най-голямо териториално движение има по направлението „град - село“ (48.4%), следва направлението „град - град“ (29.9%) и „село - град“ (15.3%). Значително по-малък по брой и относителен дял е миграционният поток по направлението „село - село“ - 6.4% от мигриралите лица.

Външна миграция

През 2020 г. 6 649 души са променили своя настоящ адрес от страната в чужбина, като 57.1% от тях са мъже. Сред лицата, изселили се от България 36.1% са на възраст 20 - 39 години. Най-младите емигранти (под 20 години) са 12.1%, а тези на 60 и повече навършени години - 18.9% от всички емигранти.

Най-предпочитани от емигрантите дестинации са Германия (22.2%), Руската федерация (14.6%) и Турция (13.0%).

Лицата, които са сменили местоживеењето си от чужбина в България, или потокът на имигрантите, включват български граждани, завърнали се в страната, както и граждани на други държави, получили разрешение или статут за пребиваване в страната. **През 2020 г. 37 364 лица са променили своето обичайно местоживеење от чужбина в България.** Относителният дял на мъжете е 52.0%, а на жените - 48.0%.

Сред дошлите да живеят в страната 34.2% са във възрастовата група 20 - 39 години, а 32.3% са на възраст 40 - 59 години. Най-младите имигранти (под 20 години) са 13.6%, а най-възрастните (на 60 и повече години) - 19.9%.

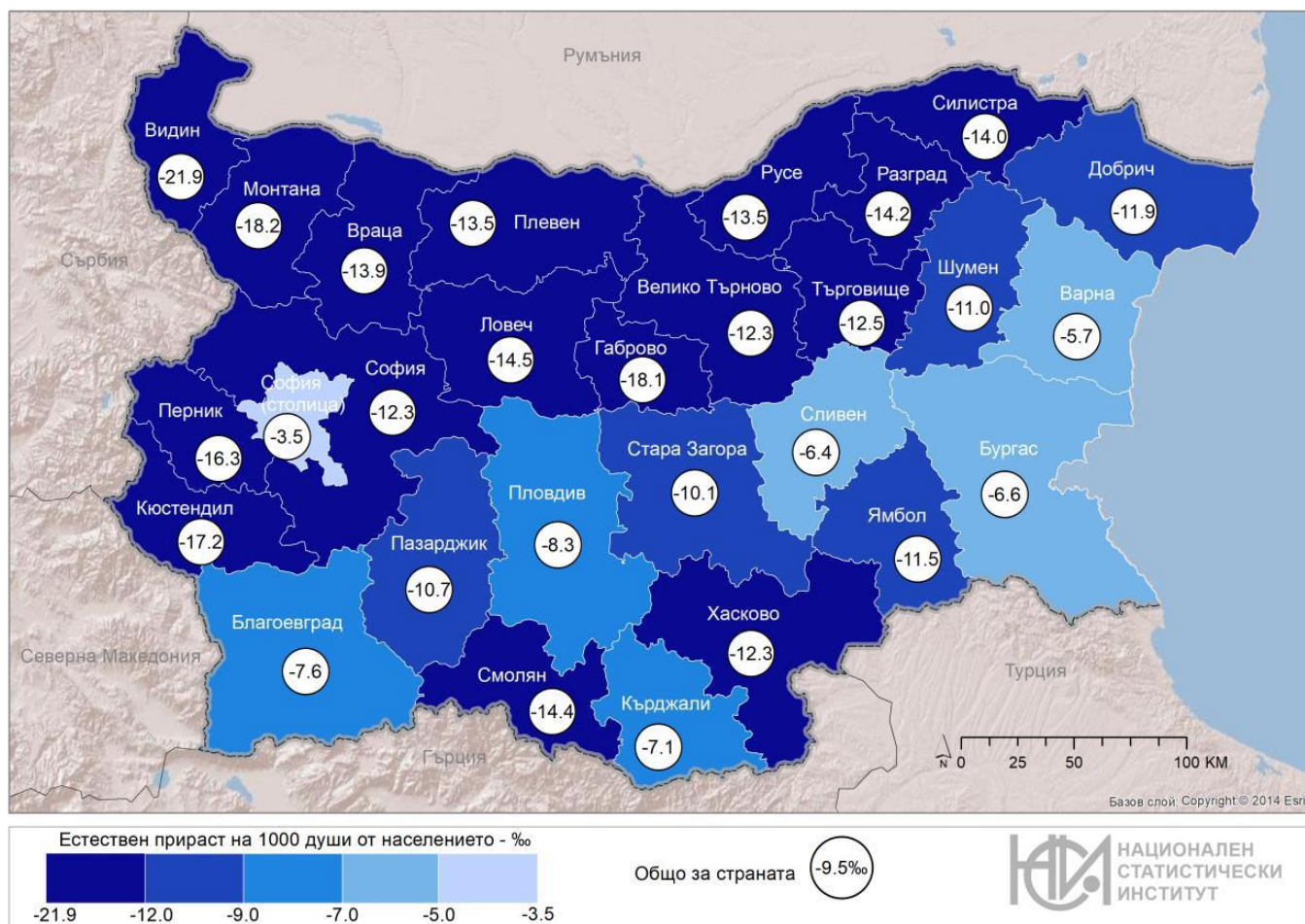
Най-висок е делът на имигрантите от Турция (24.3%), Германия (9.6%) и Руската федерация (9.3%).

Естествен и механичен прираст на населението

Разликата между живородените и умрелите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие в областта се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението.

През 2020 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението в област Хасково е намаляло с 2 750 души.

**Фиг. 3. Естествен прираст на населението през 2020 г. по области
(На 1 000 души)**

Намалението на населението в област Хасково през 2020 г., измерено чрез коефициента на естествения прираст⁴, е минус 12.3‰ при средно за страната минус 9.5‰.

През 2020 г. всички области в страната имат отрицателен естествен прираст.

С най-малки по стойности коефициенти на отрицателен естествен прираст са областите София (столица) (-3.5‰) и Варна (-5.7‰).

С най-голямо намаление на населението вследствие на високия отрицателен естествен прираст е област Видин - минус 21.9‰, следвана от областите Монтана - минус 18.2‰, и Габрово - минус 18.1‰. В двадесет и една области населението намалява с над 10 на 1 000 души през 2020 година.

Съществено влияние върху броя и структурите на населението в страната оказва и механичният прираст (нетното салдо от външната миграция), който през 2020 г. е положителен - плюс 30 715 души. Той се формира като разлика между броя на заселилите се и изселилите се от страната.

Изменението на населението в резултат на външната миграция, измерено чрез **коефициента на нетна миграция**, е +4.4‰⁵. За област Хасково този показател е +4.7‰.

През 2020 г. двадесет и четири области имат положителен механичен прираст. Най-голям механичен прираст има в областите София (63.0‰), Перник (26.6‰), Кърджали (23.2‰). С намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите София (столица) (-11.9‰), Сливен (-2.2‰), Смолян (-1.7‰) и Велико Търново (-0.1‰).

⁴ Разлика между броя на живородените и броя на умрелите на 1 000 души от средногодишния брой на населението.

⁵ Отношение на нетната миграция към средногодишното население през годината (на 1 000 души).

Методологични бележки

Броят и структурите на населението към края на всяка година се изчисляват на базата на данните от предходната година и данните за естественото и механичното движение на населението през текущата година.

Източник на данните за броя и структурите на населението е Информационна система „Демография“ в Националния статистически институт. Източник на данните за естественото и механичното движение на населението (раждания, умираания, бракове, разводи, вътрешна миграция) е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението. Те се регистрират чрез документите образци ЕСГРАОН - ТДС: съобщение за раждане, съобщение за сключен граждански брак, съобщение за прекратен граждански брак, съобщение за смърт и адресна карта за промяна на настоящ адрес.

Източник на данните за външната миграция са Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението, образец ЕСГРАОН - ТДС: адресна карта за промяна на настоящ адрес; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; Министерството на вътрешните работи; Оценки на емиграционните потоци.

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12. на съответната година (населени места, общини, области) и статистически райони по настоящ адрес. Това е адресът, който отговаря на документално заявеното местоживееене на лицето.

Възрастта на населението в края на годината е изчислена към 31.12. в навършени години. Възрастта на лицата при настъпване на демографско събитие се изчислява в навършени години въз основа на датата на раждане и датата на съответното събитие, т.е. възрастта, която лицата са достигнали при настъпване на събитието.

При изчисляване на демографските показатели се използва съвкупността на средногодишното население. Средногодишният брой на населението е средна аритметична величина от изчисленото население към края на предходната и края на отчетната година.